

Komunikácia s geriatrickým pacientom

Mária Kušnírová

„Je to malý krok pro člověka, ale velký skok pro lidstvo“.

– NEIL ARMSTRONG

Komunikácia

Pochádza z latinského slova *communicare* = robiť spoločným.

Špecifiká komunikácie seniorov

Starší človek reaguje pomalšie, čo znamená komunikačný problém s mladšími ľuďmi, ktorí sú často netrpezliví a uponáhľaní.

Poruchy pamäte zhoršujú komunikáciu seniorov tak, že si nemôžu spomenúť na niektoré situácie, mená, názvy, čísla.

Typickým znakom je opakovanie už povedaného.

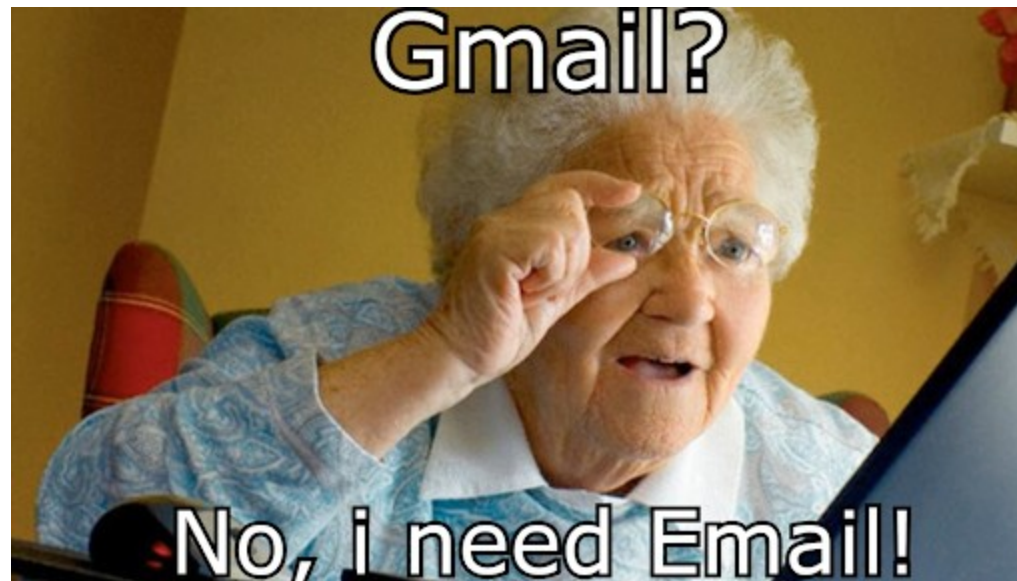
V dôsledku problémov so sluchom vkladajú seniori do komunikácie veľa úsilia, no i tak sa môže stať, že správne neporozumejú a reagujú neprimerane danej situácií.

Seniori veľmi často komunikujú s ostatnými ľuďmi pomocou telesných problémov a týmto spôsobom sa snažia upútať pozornosť.

Špecifiká komunikácie seniorov

Problémom je aj komunikácia vo väčšej skupine ľudí. Senior tu musí vynakladať veľké úsilie, hluk a šum komplikuje počutie staršieho človeka, ten vždy nie je schopný vnímať všetko povedané a obáva sa opakovane pýtať, preto sa radšej stiahne do pasivity.

Štandardné zásady komunikácie

Dôstojnosť

Pristupovať s rešpektom a úctou

Vyhýbať sa predčasnému hodnoteniu

Individuálny prístup

Orientácia na aktuálne potreby

Zdôrazniť podstatné myšlienky

Zhrnúť základné informácie

Štandardné zásady komunikácie

Hovoriť zrozumiteľne

Dostatočne artikulovať

Hovoriť pomalšie

Komunikovať s kludom

Hovoriť nahlas, ale nekričať

Dať pacientovi priestor na spätnú väzbu

Opakovať, ak pacient nerozumie

Štandardné zásady komunikácie

Dôležité informácie pacientovi čitateľne
zapísať odpovedajúcou veľkosťou písma

Nevnucovať svoj názor, ale využívať
vhodnú argumentáciu a logické formulácie
podporujúce náš názor a postoj

Byť trpezlivý!

Načúvať!

Elderspeak

- Vychádza zo stereotypov nereálneho hodnotenia seniorov a ich schopností - seniori sú často považovaní za menej kompetentných, z toho dôvodu mladšie osoby v komunikácii s nimi využívajú jednoduchší komunikačný štýl so zmenou emocionálneho tónu reči a zmenou ďalších paralingvistických a nonverbálnych prvkov komunikácie.
- Využíva väčšina personálu starajúca sa o seniorov, často nevedome.
- Štýl reči a komunikácie, ktorá zlyháva a nevedie k dosahovaniu cieľov podpory klientov a má potenciálne negatívny efekt.
- Kalvach (2006) definuje elderspeak ako anglické označenie pre eticky nevhodné hovorenie o starých ľuďoch a s nimi.

Elderspeak

○ Hlavné charakteristiky elderspeaku podľa Caporaela (1981) sú:

- spomalenie rečového tempa
- zvýšený tón hlasu
- zdôraznená intonácia
- častejšie opakovanie
- jednoduchší slovník a gramatika ako v normálnej reči dospelých

○ Príklad: rečové vzorce zahrňujúce prílišné zjednodušovanie, nadmerné objasňovanie situácii, zjednodušené vetné skladby, ponížujúci tón, povrchnosť komunikácie, detská reč, nadmerná mimika, neudržanie očného kontaktu, obmedzenie haptických kontaktov.

NIE SOM HLUCHÁ!

Bariéry v komunikácii

INTERNÉ BARIÉRY – vyplývajú zo schopností jedinca, jeho prežívania a zdravotného stavu

- Obava z neúspechu
- Negatívne emócie
- Bariéry postoja
- Nepripravenosť
- Fyzické nepohodlie, choroba

EXTERNÉ BARIÉRY – dané vonkajším prostredím, jeho usporiadaním atď.

- Vyrušenie ďalšou osobou
- Hluk, šum
- Vizuálne rozptyľovanie
- Neschopnosť načúvať
- Komunikačné zahltenie

Bariéry v komunikácii

INTERNÉ BARIÉRY – vyplývajú zo schopností jedinca, jeho prežívania a zdravotného stavu

- Anatomické a fyziologické zmeny v priebehu starnutia
- Zmeny psychických funkcií
- Zmeny v kognitívnej oblasti

EXTERNÉ BARIÉRY – dané vonkajším prostredím, jeho usporiadaním atď.

- Zhon okolia
- Krátky časový limit

5 rád na záver...

<https://www.youtube.com/watch?v=xWJq1SvgWQ0>

Komunikujme so staršími ľuďmi tak, ako chceme, aby druhí komunikovali s našimi blízkymi alebo s nami, keď nebudeme najmladší.

Vážme si starších. Dosiahli rovnaké vzdelanie a vyššie bez vymožeností dnešnej modernej doby.

Starších nehodnoťme predčasne a neodsudzujme. Nevlastníme patent na rozum a nevieme, čím všetkým si prešli.

To, že je niekto starší a potrebuje viac času neznamená, že je mentálne zaostalý.

Buďme trpezliví. Nikdy nevieme ako budeme fungovať a čoho budeme schopní, keď budeme starší.

Všetci sme trochu divní. A život je trochu divný. A keď nájdeme niekoho, ktorého podivnosť je kompatibilná s našou, pripojíme sa k nim a upadneme do vzájomnej uspokojujúcej podivnosti – volá sa to láska – pravá láska.

Robert Fulghum